

Universitetet i Bergen

UNIVERSITETSMUSEET I BERGEN

Avdeling for kulturhistorie

Bergen den 24. november 2020

Innspill til NESH 'Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora'

Vi vil først berømme komiteen for den reviderte versjonen av de forskningsetiske retningslinjene. De fremstår fornuftige og helhetlige nok til å fange opp den store bredden i faglige spesifikke metoder og praksiser, og samtidig spesifikke nok til å gi faktisk veiledning og instruksjoner til forskere og studenter som befinner seg i dette mer og mer problematiserte etiske feltet. Organiseringen av teksten er god. Understrekingen av forskningens autonomi og ansvar er viktig.

Våre innspill går inn på detaljnivå i teksten, hvor vi er usikre på betydningen:

s.8: Når det gjelder forskningsetiske forpliktelser; går det an å si direkte at institusjonene bør tilby et basiskurs eller deler av kurs om etikk for alle studenter på MA og Ph.d. nivå?

s. 11: «Forskere må ikke kneble kritikk ved å vise til lojalitetsforpliktelser, krav om lydighet eller økonomiske hensyn». Det er litt uklart hva dette betyr, og den foregriper forskeres respons på kritikk. Den kan kanskje omformuleres eller tas bort? Det er kanskje vanskelig å lage regler for hvordan forskere skal reagere på kritikk? Det som menes er vel at «Forskere skal ikke bindes av lojalitetsforpliktelser etc», men dette er jo klarlagt i andre deler av teksten.

s. 12: Når det gjelder medforfatterskap: Kan det spesifiseres at rekkefølge av navn bør gjenspeile grad av innsats som medforfatterne har lagt inn i publikasjonen, og at hvis innsatsen er likt fordelt så skal navnene stå i alfabetisk rekkefølge.

s. 12-13: Når det gjelder vitenskapelig publisering, ville det vært nyttig å ha et punkt på dette med språk? Går det an å legge til at forskersamfunnet har et spesielt ansvar for å også publisere på mindre språk, som bokmål og nynorsk og samisk? Publikasjoner og formidling på små språk leverer et viktig bidrag til egne samfunn, og fortjener kanskje beskyttelse mot hegemoniet av internasjonal engelsk?

s. 25: Når det gjelder publisering og forlag så er det viktig å påpeke at forskersamfunnet har et ansvar for å bevare forlagene som publiserer smal litteratur. Dette er nødvendig for å opprettholde det store etiske målet med akademisk frihet. De små forlagene bør beskyttes når trykk på store multinasjonale selskap og open access øker.

Antropologi △ Arkeologi △ Kunst og Kultur

Postboks 7800, N-5020 Bergen, NORGE

Resepsjon: Villaveien 1a, 5007 Bergen, tlf: +47 55 58 81 72, epost: post@afk.uib.no

s.31: Når det gjelder avveiningen mellom verdier i forskjellige kulturer så oppstår det et logisk problem. Her står det: «Forskere må sette hensynet til andre fundamentale verdier og allmenne menneskerettigheter foran hensynet til respekt og anerkjennelse av kulturelle forskjeller». Denne setningen er selvmotsigende og bør slettes, gitt at et av de gjennomgående prinsipper i teksten går på å ha respekt og anerkjennelse for de samfunn og mennesker man studerer. Her høres det ut som hensynet til for eksempel norske verdier eller euro-sentriske menneskerettigheter skal gå foran, og det undergraver mye av tonen i den øvrige teksten.